

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра статистики та математичних методів в економіці
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 051 «Економіка»

за освітньою програмою

«Бізнес-економіка та аналітика»

на тему: «Статистичне дослідження доходів та витрат населення України»

Виконавець:

студентка факультету економіки та управління
підприємництвом

Голіш Елеонора Віталіївна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Ольвінська Юлія Олегівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Доходи та витрати відіграють значну роль не тільки в житті окремої особистості, а й в житті цілої країни. Кожна копійка витрачена народом тим чи іншим чином впливає на державу загалом.

Дохід забезпечує економічні ресурси, які формують вибір житла, освіти, догляду за дітьми, їжі, медичного обслуговування тощо. Багатство, накопичення заощаджень та активів, допомагає пом'якшити та захистити населення у часи економічних негараздів. Зі збільшенням доходу та багатства людини, зміни відбуваються навіть у здоров'ї, оскільки з'являється можливість дозволити собі кращі продукти, умови проживання, якісне лікування тощо. І навпаки у разі зменшення доходу – людині доводиться обмежуватися тим, що знаходиться в межах її можливостей, що, у свою чергу, знижує рівень життя, його якість і задоволеність.

Витрати також дуже важливі у системі економіки. Наприклад, аналіз рівня витрат допомагає оцінити економічний стан та стабільність підприємства чи компанії та ефективність управління запасами. Вони підкреслюють рівень витрат, які компанія повинна зробити для отримання прибутку, що, в свою чергу, є основною метою компанії. Теж саме і з державою. Оцінюючи власні витрати держава розуміє ефективність впроваджених методів.

Саме через повсякденний вплив цих процесів на наше життя дана тема і є актуальною. Розуміння таких важливих процесів для економіки країни та кожного її громадянина окремо важко переоцінити. Отже, аналіз даної теми є дуже важливим у базовому знайомстві із економічним становищем країни та його оцінкою. Визначення рівнів доходів та витрат населення України надає можливість зрозуміти ефективність законодавства, податкової, митної політики та ін. Ці питання розглядалися багатьма зарубіжними та вітчизняними вченими, такими як Карпенко Н.В., Скорук О. В., Шостак Л. В., Лібанова Е. М. та інші.

Мета дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження змін витрат та доходів населення України, їх співвідношення, пошук та надання шляхів підвищення рівня доходів.

Завдання дослідження.

- вивчення теоретичних аспектів понять «дохід» і «витрати»;
- статистичний аналіз динаміки та структури витрат і доходів населення України;
- регіональний аналіз доходів і витрат населення України;
- аналіз вплив факторів на доходи та витрати населення України;
- рекомендації стосовно покращення економічного стану країни

Об'єктом дослідження є доходи та витрати населення.

Предметом дослідження виступають структура та динаміка доходів та витрат, а також їх регіональний розподіл.

Методи дослідження. Були застосовані такі методи дослідження, як:

- аналіз відносних та середніх показників на основі статистичних даних, наданих Державною службою статистики України стосовно доходів та витрат населення України;

- аналіз динаміки доходів та витрат населення за допомогою середнього абсолютного та відносного темпу зростання;
- порівняльний аналіз доходів та витрат населення регіонів України;
- статистичні методи прогнозування;
- кореляційно-регресійний аналіз доходів населення України.

Інформаційною базою виступають періодичні видання, статті, навчальні матеріали, а також електронні джерела.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 14 таблиць та 22 рисунка.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано тези /статтю (статті):

- Голіш, Е. В. Статистичний аналіз рівня доходів та витрат населення України [Текст] / Е. В. Голіш, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 10. Частина I. Одеса, ОНЕУ. 2024. С. 24 – 28.
- Ольвінська Ю.О., Голіш Е. В. Оцінка впливу факторів на рівень доходів та витрат населення України. Актуальні аспекти сучасної статистичної науки і практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті проф. А.З. Підгорного, м.Одеса, 7 червня 2024 р. Одеса, 2024, с.68-70.
- Голіш Е. В., Самоєнкова О.В. Сучасний стан ринку споживчих товарів в Україні. Статистичні та економетричні методи у соціально-економічних дослідженнях: матеріали наукової студентської конференції, м.Одеса, 8 грудня 2023 р. Одеса, 2023, с.23-25.
- Голіш, Е. В. Стан та тенденції розвитку ринку споживчих товарів в Україні [Текст] / Е. В. Голіш, О. В. Самоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 9. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2023. – С. 68 – 75.
- Голіш Е. В., Ольвінська Ю. О Статистичний аналіз рівня доходів та витрат населення України. Статистичні та економетричні методи у соціально-економічних дослідженнях: матеріали наукової студентської конференції, м.Одеса, 8 грудня 2023 р. Одеса, 2023, с.21-22.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методичні основи статистичного дослідження доходів та витрат населення України»* розглядалася теоретична база доходів населення, де було обгрунтовано поняття доходів населення, зазначено їх види та джерела формування. Також було визначено поняття витрат, їх види, важливість співвідношення доходів та витрат населення. Проаналізовано методи сучасного регулювання доходів та витрат населення, важливість певних заходів. Були зазначені статистичні методи аналізу доходів і витрат населення та види класифікацій для порівняльного аналізу.

У другому розділі «*Статистичний аналіз доходів і витрат населення України*» було проведено аналіз динаміки та структури доходів і витрат населення. Даний аналіз показав тенденцію щодо зростання як доходів, так і витрат. Провівши порівняльний аналіз можемо бачити, що доходи і витрати знаходяться приблизно на одному й тому ж рівні, але у 2019 році витрати перевищували доходи, що свідчить про певні економічні труднощі. Стосовно структури доходів слід відмітити, що головним джерелом доходів населення є заробітна плата, що займає 45% від усієї сукупності. Провівши аналіз структури витрат населення можемо відзначити придбання товарів та послуг як основну категорію, що займає 92% від всієї сукупності.

У третьому розділі «*Регіональний аналіз доходів та витрат населення*» було проведено регіональний аналіз доходів та витрат населення, що показав, які області найбільше витрачають і які найбільше отримують грошей. Провівши аналіз можемо відмітити такі області із найвищими доходами: Донецька, Львівська, Одеська, Харківська, Дніпропетровська та м. Київ. В свою чергу, найбільші витрати зазнають такі області як Запорізька, Львівська, Одеська, Київська, Харківська, Дніпропетровська та м. Київ.

Також в даному розділі була розглянута модель впливу факторів на доходи населення України. Аналіз показав, що доходи населення України безпосередньо залежать від таких факторів як, заробітна плата, прибуток та змішаний дохід та соціальна допомога.

Окрім доходів була розглянута модель впливу факторів на витрати населення України, аналіз якої показав, що витрати населення України безпосередньо залежать від таких факторів як придбання товарів та послуг, поточні податки на доходи та майно.

Також було спрогнозовано рівень доходів населення України на 2022 рік за умови, що заробітна плата, прибуток та змішаний дохід, соціальна допомога у сукупності збільшиться на 3% та при збереженні існуючих взаємозв'язків між факторами, можна прогнозувати, що у 2022 році доходи населення складуть 5509076,611 млн. грн, тобто збільшиться на 13%. А за умови, що придбання товарів та послуг, поточні податки на доходи та майно у сукупності у 2022 р. порівняно з 2021 р. збільшиться на 3% та при збереженні існуючих взаємозв'язків між факторами, можна прогнозувати, що у 2022 році витрати населення зростуть на 19% та складатимуть 5785358,862 млн. грн. Отже, витрати у 2022 році відповідно даному прогнозу перевищуватимуть доходи населення України на 6%.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи проведені дослідження варто відзначити, що витрати та доходи відіграють значну роль в житті населення України, адже зміни в одній сфері чи факторі впливають на всю структуру загалом та життя кожної людини окремо. Система регулювання фінансів є дуже складною та з кожним роком вказує на потрібність нових змін та підходів. Також важливу роль відіграють зовнішні фактори, зміна яких одразу ж впливає на зміну доходів та витрат населення, на що вказує кореляційно-регресійний аналіз.

На основі проведеного дослідження було сформульовано декілька рекомендацій, які включають:

- зміну розмірів соціальних виплат;
- регулювання рівня інфляції;
- забезпечення робочими місцями населення;
- контроль рівня цін на ринку;
- впровадження методів задля збільшення рівня доходів та зменшенню нерівності між доходами та витратами населення.

Ця робота може бути використана для оцінки ефективності державної політики в сфері економіки. Результати проведених досліджень, що представлені у розділах даної роботи, можуть сприяти зменшенню нерівності доходів населення та стимулювати економічне зростання, сприяючи формуванню відчуття справедливості та економічної безпеки у населення України.

АНОТАЦІЯ

Голіш Е. В. «Статистичний аналіз доходів та витрат населення України»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

«051 Економіка»

за освітньою програмою «Бізнес-економіка та аналітика»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є доходи та витрати населення України.

У кваліфікаційній роботі розглянуті сучасні тенденції доходів та витрат населення, їх структура та співвідношення.

Проаналізовано доходи та витрати населення України, їх структура, динаміка складових чинників, основних макроекономічних показників. Проведено розподіл населення за середньодушовими еквівалентними загальними доходами, порівняння доходів та витрат населення та регіональний аналіз витрат та доходів за актуальними даними. Побудовано модель впливу певних факторів на доходи населення.

ANNOTATION

Holish E. V. «Statistical study of incomes and expenses of the population of Ukraine»

Qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in special

051 «Economics»

for the educational program " Business Economics and Analytics"

Odessa National University of Economics. - Odesa, 2024.

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of the study is the income and expenses of the population of Ukraine.

The qualification paper examines the current trends in income and expenditure of the population, their structure and ratio.

The incomes and expenses of the population of Ukraine, their structure, the dynamics of the constituent factors, and the main macroeconomic indicators are analyzed. Distribution of the population by average per capita equivalent total income, comparison of income and expenditure of the population and regional analysis of expenditure and income according to current data were carried out. A model of the influence of certain factors on the incomes of the population has been built.